

## حفاظت از مجموعه های موزه ای ترجمه: بهزاد منصوری

حفاظت و استفاده مستمر از مجموعه های موزه ای و اطلاعات مربوط به آنها به تعهد طولانی مدت سازمان ملی موزه ای پارک با یک برنامه حفاظتی در حال اجرا بستگی دارد. مهم ترین و اصلی ترین هدف از حفظ و نگهداری اشیاء موزه ای، حفاظت از آنچه که از شی باقیمانده است حتی الامکان بدون هیچ تغییر حالتی می باشد. در سازمان ملی پارک این هدف از طریق فعالیتهای حفاظتی و مراقبتی پیش گیرانه مکمل اقدامات حفاظتی در مواقع لازم محقق شده است.

### حفاظت پیشگیرانه

حفاظت پیشگیرانه بر اقدامات غیر تداخلی به منظور جلوگیری از آسیب دیدگی و کاهش روند زوال و تحلیل اشیاء موزه ای تاکید می کند.

این اقدامات شامل موارد زیر هستند:

- نظرات و ثبت میزان عوامل محیطی نظیر: نور، رطوبت نسبی، دما، آلودگی هوا.
  - بازرسی و ثبت شرایط اشیاء
  - کنترل عوامل محیطی
  - ایجاد یک برنامه جامع و یکپارچه مدیریت آفات در همه فضاهای نگهداری مجموعه موزه ای
  - استفاده و به کارگیری روشهای مناسب نگهداری، انبار کردن، نمایش بسته بندی و انتقال اشیاء
  - ترکیب اطلاعات و روشهای مورد نیاز مرتبط با مجموعه های موزه ای در طرحهای مدیریت بحران
- حفاظت پیشگیرانه از طریق توسعه طرح ویژه سازمان پارک در شناسائی امور ایجاد برنامه زمانی و هزینه ای و ایجاد هماهنگی بین مسئولیتهای محوله به افراد در انجام و پیگیری برنامه نگهداری و حفاظت اشیاء موزه ای بهتر قابل انجام است. یک برنامه حفاظتی پیشگیرانه نیاز به اقدامات حفاظتی پر هزینه را تا حد بسیار زیادی کاهش می دهد. برای توضیح کامل در مورد این اقدامات به کتاب موزه سازمان ملی موزه های پارک، قسمت اول فصل ۲ مراجعه کنید.

### ❖ اقدامات حفاظتی

اقدامات حفاظتی نوعی فعالیت تداخلی و دستی است که برای حفظ شرایط فیزیکی و زیبایی شناسی اشیاء موزه ای صورت می گیرد.

دو گروه عمده از این فعالیتها به شرح زیر می باشد:

#### پایدار سازی:

اقداماتی است که به منظور افزایش ثبات و طول عمر یک شی در صورت ناموفق بودن روشهای کاهش روند زوال و وجود خط تهدید نابودی کامل یک شی در اثر رشد روند زوال صورت می گیرد و به کار گرفته می شود.

#### احیاء:

اقداماتی است که به منظور نزدیک ساختن یک شی به شکل و ظاهر اولیه و یا شکل آن در یک زمان خاص از طریق زدودن عوامل رشدکننده (باکتریها و...) و اضافات بعدی و یا جایگزینی قسمتهای از بین رفته صورت می گیرد. اقدامات تداخلی می بایست که به طور کامل ثبت شوند و براساس اصول اخلاقی و استانداردهای حفاظتی موسسه آثار تاریخی و هنری آمریکا انجام شوند. بر اساس اصول اخلاقی حرفه ای و سیاست های سازمان پارک ها (دسامبر ۱۹۸۸) هر گونه اقداماتی در جهت احیاء اشیاء، می بایست که در مواقع بسیار ضروری صورت گیرد و به طور کامل ثبت گردند و بدون هیچ گونه قصد و نیت سوء انجام شوند. برای اطلاعات دقیق تر در این خصوص به کتاب موزه سازمان پارک ها، قسمت اول، فصل ۱ رجوع کنید.

#### مسئولیت و تعهد:

حفاظت از اشیاء، موزه ای مسئولیتی مشترک بین شخص موزه دار و شخص حفاظت کننده می باشد. در این خصوص تفاهم دو جانبه و احترام به نقش و وظائف یکدیگر در قبال این مجموعه ها از اهمیت بالایی برخوردار است. شخص موزه دار در امور مدیریت، حفاظت و حراست و استفاده از مجموعه های موزه ای تخصص دارد. معمولاً یک موزه دار در یک علم و یا شاخه ای از فرهنگ نظیر تاریخ، انسان شناسی، زیست شناسی، هنرهای زیبا، سلاح های متعلق به جنگهای داخلی، مبلمان قرن نوزدهم و... متخصص می باشد از طرف دیگر یک حفاظت کننده نیز دیگر در زمینه های علمی و نظری مرتبط با حفاظت پیشگیرانه و انجام اقدامات و بررسی حفاظتی بر روی اشیاء موزه ای تخصص دارد. بیشتر افراد حفاظت کننده در زمینه های مربوط به مواد خاص تخصص دارند مانند نقاشی، مبلمان، کاغذ، پارچه، منسوجات، فلزات، شیشه و سرامیک، عکس، اشیاء باستانی و مردم شناسی، نمونه های تاریخ طبیعی و... نقش های محافظان و موزه داران در حفاظت و نگهداری از مجموعه های موزه ای در جدول شماره ۲ آمده است.

### نقش موزه داران و محافظت کنندگان به حفاظت از مجموعه های موزه ای

حفاظت پیشگیرانه	
حفاظت کننده	موزه دار
۱. شرایط اشیاء را ارزیابی می کند؛ به جمع آوری	۱. شرایط اشیاء را بررسی می کند
اطلاعات در مورد شرایط می پردازد.	۲. محیط موزه دار را مورد بررسی قرار می دهد.

<p>۲. افراد و اعضاء را نسبت به علائم و دلایل زوال با خبر می سازد</p> <p>۳. راهنمایی های تکنیکی و تخصصی در مورد محیط موزه ، ذخایر ، ویتترین نمایش ، کنترل بسته بندی و حمل نقل در اختیار قرار می دهد.</p> <p>۴. در توسعه برنامه های مراقبتی و طرحهای مدیریت بحران کمک می کند</p>	<p>۳. شیوه های مناسب برای انبار سازی ، نمایش کنترل بسته بندی و حمل نقل در اختیار قرار می دهد.</p> <p>۴. نوعی برنامه مراقبتی مستمر برای فضا های مجموعه ها طراحی و اجرا می کند.</p> <p>۵. یک طرح مدیریت بحران برای مجموعه موزه ای تهیه می سازد.</p>
اقدامات حفاظتی	
موزه دار	حفاظت کننده
<p>۱. تاریخچه ، اهمیت ، ارزش و مورد استفاده هر یک از اشیاء مورد مرمت را ثبت و مستمر می کند .</p> <p>۲. بر قراردادهای خدمات حفاظتی نظارت دارد</p> <p>۳. با کمک شخص حفاظت کننده میزان مناسب بودن طرحها را بررسی می کند و مدیریت آنها را بر عهده می گیرد .</p> <p>۴. چگونگی روند اقدامات بر روی هر یک از اشیاء را تحت نظر دارد.</p> <p>۵. انجام اقدامات مراقبتی بر روی اشیاء مرمت شده را تضمین می کند.</p>	<p>۱. شرایط و مشکلات اشیاء را بررسی و ثبت می کند .</p> <p>۲. طرح های حفاظتی جهت تأیید و تصویب موزه داران تهیه می کند.</p> <p>۳. اقدامات مناسب را انجام می دهد.</p> <p>۴. اقدامات انجام شده را ثبت و مستمر می سازد.</p> <p>۵. شیوه های جدید برای انجام اقدامات نگهداری و حفاظت اشیاء مرمت شده را در آینده پیشنهاد می کند.</p>

منبع:

Knapp.Anthony M. Preservation of museum collections, Conserve o Gram No 1/1, July 1993